

Brussell, 15 ta' Marzu 2019
(OR. en)

7182/19

Fajl Interistituzzjonali:
2018/0082(COD)

CODEC 622
AGRI 124
AGRILEG 49
PE 77

NOTA TA' INFORMAZZJONI

minn:	Segretarjat Ġenerali tal-Kunsill
lil:	Kumitat Speċjali dwar l-Agrikoltura/Kunsill
Suġġett:	Proposta għal DIRETTIVA TAL-PARLAMENT EWROPEW U TAL-KUNSILL dwar prattiki kummerċjali ingusti fir-relazzjonijiet minn negozju għal negozju fil-katina tal-provvista tal-ikel - Eżitu tal-ewwel qari tal-Parlament Ewropew, (Strasburgu, mill-11 sal-14 ta' Marzu 2019)

I. INTRODUZZJONI

F'konformità mad-dispożizzjonijiet tal-Artikolu 294 TFUE u d-dikjarazzjoni kongunta dwar arranġamenti prattiċi għall-proċedura ta' kodeċiżjoni¹, saru għadd ta' kuntatti informali bejn il-Kunsill, il-Parlament Ewropew u l-Kummissjoni bil-għan li jintlaħaq qbil dwar dan id-dossier fl-ewwel qari, u b'hekk tiġi evitata l-htieġa għat-tieni qari u l-konċiljazzjoni.

¹ ĠU C 145, 30.6.2007, p.5

F'dan il-kuntest, il-President tal-Kumitat għall-Agrikoltura u l-Iżvilupp Rurali Czesław Adam SIEKIERSKI (PPE, PL), ippreżenta emenda ta' kompromess (l-emenda 142) għall-proposta għal Direttiva fisem il-Kumitat għall-Agrikoltura u l-Iżvilupp Rurali. Kien intlaħaq qbil dwar din l-emenda matul il-kuntatti informali msemmija hawn fuq.

Barra minn hekk, il-President tal-Kumitat għall-Agrikoltura u l-Iżvilupp Rurali Czesław Adam SIEKIERSKI (PPE, PL) ippreżenta żewġ emendi (l-emenda 143 u l-emenda 144) li fihom id-dikjarazzjoni tal-PE u d-dikjarazzjoni kongunta tal-PE, tal-Kunsill u tal-Kummissjoni.

II. VOT

Meta vvutat fit-12 ta' Marzu 2019, il-plenarja adottat l-emenda ta' kompromess (l-emenda 142) għall-proposta għal Direttiva. Il-proposta tal-Kummissjoni hekk emendata tikkostitwixxi l-pożizzjoni tal-Parlament fl-ewwel qari li tinsab fir-risoluzzjoni leġislattiva tiegħu kif tinsab fl-Anness għal dan id-dokument^{2 3}. Il-plenarja adottat ukoll l-emendi 143 u 144 li fihom id-dikjarazzjonijiet.

Il-pożizzjoni tal-Parlament tirrifletti dak li kien intlaħaq qbil dwaru preċedentement bejn l-istituzzjonijiet. Il-Kunsill għandu għalhekk ikun f'pożizzjoni li japprova l-pożizzjoni tal-Parlament.

L-att imbagħad jiġi adottat bil-formulazzjoni li tikkorrispondi għall-pożizzjoni tal-Parlament.

² Il-verżjoni tal-pożizzjoni tal-Parlament fir-risoluzzjoni leġislattiva giet immarkata biex tindika l-bidliet li saru bl-emendi għall-proposta tal-Kummissjoni. Iż-żidiet għat-test tal-Kummissjoni huma enfasizzati b'*tipa grassa u bil-korsiv*. Is-simbolu "■" jindika test imħassar.

³ L-ifformattjar tal-verżjoni MT li ntbagħtet mill-PE ma jikkorrispondix f'kollox mal-verżjoni EN.

Prattiki kummerċjali ingusti fir-relazzjonijiet minn negozju għal negozju fil-katina tal-provvista tal-ikel *I**

Riżoluzzjoni leġislattiva tal-Parlament Ewropew tat-12 ta' Marzu 2019 dwar il-proposta għal direttiva tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar prattiki kummerċjali ingusti fir-relazzjonijiet minn negozju għal negozju fil-katina tal-provvista tal-ikel (COM(2018)0173 – C8-0139/2018 – 2018/0082(COD))

(Proċedura leġislattiva ordinarja: l-ewwel qari)

Il-Parlament Ewropew,

- wara li kkunsidra l-proposta tal-Kummissjoni lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill (COM(2018)0173),
 - wara li kkunsidra l-Artikolu 294(2) u l-Artikolu 43(2) tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, skont liema artikoli l-Kummissjoni pprezentat il-proposta lill-Parlament (C8-0139/2018),
 - wara li kkunsidra l-Artikolu 294(3) tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea,
 - wara li kkunsidra l-opinjoni motivata preżentata mill-Parlament Żvediż, fil-qafas tal-Protokoll Nru 2 dwar l-applikazzjoni tal-prinċipji ta' sussidjarjetà u proporzjonalità, li tiddikjara li l-abbozz ta' att leġislattiv ma jimxix mal-prinċipju ta' sussidjarjetà,
 - wara li kkunsidra l-opinjoni tal-Komitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew tad-19 ta' Settembru 2018⁴,
 - wara li kkunsidra l-opinjoni tal-Komitat tar-Regjuni tal-4 ta' Lulju 2018⁵,
 - wara li kkunsidra l-ftehim proviżorju approvat mill-komitat responsabbli fis-sens tal-Artikolu 69f(4) tar-Regoli ta' Proċedura tiegħu u l-impenn mehud mir-rappreżentant tal-Kunsill, permezz tal-ittra tal-14 ta' Jannar 2019, li japprova l-pożizzjoni tal-Parlament, skont l-Artikolu 294(4) tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea,
 - wara li kkunsidra l-Artikolu 59 tar-Regoli ta' Proċedura tiegħu,
 - wara li kkunsidra r-rapport tal-Komitat għall-Agrikoltura u l-Iżvilupp Rurali u l-opinjonijiet tal-Komitat għas-Suq Intern u l-Harsien tal-Konsumatur, il-Komitat għall-Iżvilupp, u l-Komitat għall-Ambjent, is-Saħħa Pubblika u s-Sikurezza tal-Ikel (A8-0309/2018),
1. Jadotta l-pożizzjoni fl-ewwel qari li tidher hawn taħt;
 2. Japprova d-dikjarazzjoni tiegħu annessa ma' din ir-riżoluzzjoni;

⁴ ĠU C 440, 6.12.2018, p. 165.

⁵ ĠU C 387, 25.10.2018, p. 48.

3. Japprova d-dikjarazzjoni kongunta tal-Parlament, tal-Kunsill u tal-Kummissjoni annessa ma' din ir-risoluzzjoni;
4. Jitlob lill-Kummissjoni biex terga' tirreferi l-kwistjoni lill-Parlament jekk tibdel il-proposta tagħha, temendaha b'mod sustanzjali jew ikollha l-ħsieb li temendaha b'mod sustanzjali;
5. Jagħti istruzzjonijiet lill-President tiegħu sabiex jgħaddi l-pożizzjoni tal-Parlament lill-Kunsill, lill-Kummissjoni u lill-parlamenti nazzjonali.

Požizzjoni tal-Parlament Ewropew adottata fl-ewwel qari fit-12 ta' Marzu 2019 bil-hsieb tal-adozzjoni tad-Direttiva (UE) 2019/... tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar prattiki kummerċjali ingusti fir-relazzjonijiet bejn in-negozji fil-katina tal-provvista *agrikola u alimentari*

IL-PARLAMENT EWROPEW U L-KUNSILL TAL-UNJONI EWROPEA,

Wara li kkunsidraw it-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, u b'mod partikolari l-Artikolu 43(2) tiegħu,

Wara li kkunsidraw il-proposta mill-Kummissjoni Ewropea,

Wara li l-abbozz tal-att leġislattiv intbagħat lill-parlamenti nazzjonali,

Wara li kkunsidraw l-opinjoni tal-Komitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew⁶,

Wara li kkunsidraw l-opinjoni tal-Komitat tar-Regġuni⁷,

Filwaqt li jaġixxu skont il-proċedura leġislattiva ordinarja⁸,

⁶ ĠU C 440, 6.12.2018, p. 165.

⁷ ĠU C 387, 25.10.2018, p. 48.

⁸ Il-pożizzjoni tal-Parlament Ewropew tat-12 ta' Marzu 2019.

Billi:

- (1) *Fil-katina tal-provvista agrikola u alimentari, ta' spiss ikun hemm żbilanċi sinifikanti fis-saħħa tan-negozjar bejn il-fornituri u x-xerrejja ta' prodotti agrikoli u alimentari. Dawk l-iżbilanċi fis-saħħa tan-negozjar x'aktarx li jwasslu għal prattiki kummerċjali ingusti meta shab kummerċjali akbar u b'aktar saħħa jippruvaw jimponu ċerti prattiki jew arrangamenti kuntrattwali fir-rigward ta' transazzjoni ta' bejgħ li jkunu għall-vantaġġ tagħhom. Tali prattiki jistghu pereżempju: jiddevjaw bil-kbir minn imġiba kummerċjali korretta, imorru kontra l-bona fide u n-negozjar ġust u jiġu imposti b'mod unilaterali minn sieheb kummerċjali fuq iehor; jimponu trasferiment ingustifikat u sproporzjonat tar-riskju ekonomiku minn fuq sieheb kummerċjali għal fuq iehor; jew jimponu żbilanċ sinifikanti ta' drittijiet u obbligi fuq wiehed mis-shab kummerċjali. Ċerti prattiki jistghu jkunu manifestament ingusti anki meta ż-żewġ partijiet jaqblu dwarhom. Jenhtiegħ li jiġi introdott standard minimu tal-Unjoni għall-protezzjoni minn prattiki kummerċjali ingusti biex titnaqqas l-okkorrenza ta' dawn il-prattiki li x'aktarx ikollhom impatt negattiv fuq l-istandards ta' għajxien tal-komunità agrikoli. L-approċċ ta' armonizzazzjoni minima f'din id-Direttiva jippermetti lill-Istati Membri jadottaw jew iżommu regoli nazzjonali li jmorru lil hinn mill-prattiki kummerċjali ingusti elenkati f'din id-Direttiva.*

- (2) Tliet publikazzjonijiet tal-Kummissjoni mill-2009 (il-komunikazzjoni tal-Kummissjoni tat-28 ta' Ottubru 2009 dwar il-katina tal-provvista alimentari fl-Ewropa li tahdem ahjar, il-komunikazzjoni tal-Kummissjoni tal-15 ta' Lulju 2014 dwar l-indirizzar ta' prattiki kummerċjali żleali fil-katina ta' provvista alimentari bejn in-negozji, u r-rapport tal-Kummissjoni tad-29 ta' Jannar 2016 dwar il-prattiki kummerċjali żleali fil-katina ta' provvista alimentari bejn in-negozji) iffukaw fuq l-operat tal-katina tal-provvista alimentari, inkluż l-okkorrenza ta' prattiki kummerċjali ingusti. ■ Il-Kummissjoni ssuġġeriet karatteristiċi mixtieqa għall-oqfsa ta' governanza nazzjonali u volontarji biex jiġu indirizzati l-prattiki kummerċjali ingusti fil-katina tal-provvista alimentari. Minhabba l-fatt li mhux daww il-karatteristiċi kollha saru parti mill-qafas legali jew r-reġimi ta' governanza volontarji fl-Istati Membri, l-okkorrenza ta' tali prattiki baqgħet taħt il-lenti fid-dibattitu politiku fl-Unjoni.
- (3) ***Fl-2011, il-Forum ta' Livell Għoli mmexxi mill-Kummissjoni dwar it-Titjib tal-Funzjonament tal-Katina tal-Provvista tal-Ikel approva sett ta' prinċipji ta' prattika tajba f'relazzjonijiet vertikali fil-katina tal-provvista alimentari, li ġie maqbul minn organizzazzjonijiet li jirrappreżentaw il-maġġoranza tal-operaturi fil-katina tal-provvista alimentari. Dawn il-prinċipji saru l-bażi tal-Inizjattiva tal-Katina tal-Provvista mnedija fl-2013.***

- (4) Il-Parlament Ewropew, fir-risoluzzjoni tiegħu tas-7 ta' Ġunju 2016 dwar prattiki kummerċjali ingusti fil-katina tal-provvista tal-ikel⁹, stieden lill-Kummissjoni tressaq proposta għal qafas legali tal-Unjoni dwar prattiki kummerċjali ingusti. Il-Kunsill, fil-konklużjonijiet tiegħu tat-12 ta' Diċembru 2016 dwar it-tishih tal-pożizzjoni tal-bdiewa fil-katina tal-provvista tal-ikel u l-indirizzar ta' prattiki kummerċjali ingusti, stieden lill-Kummissjoni twettaq, fi żmien xieraq, valutazzjoni tal-impatt bil-ħsieb li jiġu proposti qafas leġislattiv tal-Unjoni jew miżuri mhux leġislattivi sabiex jiġu indirizzati prattiki kummerċjali ingusti. Il-Kummissjoni hejjiet valutazzjoni tal-impatt, li kienet preċeduta minn konsultazzjoni pubblika miftuħa kif ukoll konsultazzjonijiet immirati. ***Barra minn hekk, waqt il-proċess leġislattiv il-Kummissjoni pprovdiet informazzjoni li turi li operaturi kbar jirrappreżentaw sehem konsiderevoli tal-valur ġenerali tal-produzzjoni.***

⁹ GU C 86, 6.3.2018, p. 40.

- (5) Operaturi differenti huma attivi fil-katina tal-provvista **agrikola u** alimentari f'diversi stadji tal-produzzjoni, l-ipproċessar, il-kummerċjalizzazzjoni, id-distribuzzjoni u l-bejgħ bl-imnut ta' prodotti **agrikoli u** alimentari. Dik il-katina hija bil-bosta l-aktar kanal importanti li minnu l-prodotti **agrikoli u** alimentari jaslu mill-"għalqa sal-platt". Dawk l-operaturi jinneqozjaw prodotti **agrikoli u** alimentari, jiġifieri prodotti agrikoli primarji, inkluż prodotti tas-sajd u tal-akkwakultura, kif elenkati fl-Anness I tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea (TFUE) **u** **prodotti mhux elenkati f'dak l-Anness iżda pproċessati *sabiex jintużaw bħala ikel bl-użu*** ta' prodotti **elenkati f'dak l-Anness**.
- (6) Filwaqt li r-riskju tan-negozju huwa inerenti fl-attività ekonomika kollha, il-produzzjoni agrikola hija partikularment miżgħuda bl-inċertezza minħabba d-dipendenza tagħha fuq proċessi bijoloġiċi ***u l-esponiment tagħha għall-kundizzjonijiet tat-temp. Dik l-inċertezza hija aggravata*** mill-fatt li l-prodotti agrikoli ***u alimentari*** huma xi f'tit jew wisq suxxettibbli għat-thassir u staġjonali **.** F'ambjent ta' politika agrikola deċiżament aktar orjentat lejn is-suq milli kien fil-passat, il-protezzjoni minn prattiki kummerċjali ingusti saret aktar importanti għall-operaturi attivi fil-katina tal-provvista **agrikola u** alimentari **.**

- (7) *B'mod partikolari, tali Prattiki kummerċjali ingusti aktarx li jkollhom impatt negattiv fuq l-istandards ta' għajxien tal-komunità agrikola. Dak l-impatt huwa mifhum li huwa jew dirett, peress li jikkonċerna produttori agrikoli u l-organizzazzjonijiet tagħhom bhala fornituri, jew inkella indirett, b'effett kaskata tal-konsegwenzi tal-Prattiki kummerċjali ingusti li jseħhu fil-katina tal-provvista agrikola u alimentari b'mod li jaffettwaw negattivament lill-produttori primarji f'dik il-katina.*
- (8) Il-maġġoranza tal-Istati Membri ■ , iżda mhux kollha, għandhom regoli nazzjonali speċifiċi li jipproteġu l-fornituri minn Prattiki kummerċjali ingusti li jseħhu fir-relazzjonijiet minn bejn in-negozji fil-katina tal-provvista **agrikola u** alimentari. Fejn ir-rikors għad-dritt kuntrattwali jew inizjattivi awtoregulatorji jkun possibbli, il-biża' ta' ritaljazzjoni kummerċjali kontra lmentatur, **kif ukoll ir-riskji finanzjarji involuti fil-kontestazzjoni ta' tali Prattiki, jillimitaw il-valur** Prattiku ta' dawk il-forom ta' rimedju. Għalhekk, ċerti Stati Membri li għandhom ■ regoli speċifiċi dwar Prattiki kummerċjali ingusti jafdaw l-infurzar ta' tali regoli f'idejn l-awtoritajiet amministrattivi. Madankollu, ir-regoli tal-Istati Membri dwar Prattiki kummerċjali ingusti - sa fejn jeżistu - huma kkaratterizzati minn divergenza sinifikanti.

- (9) L-ghadd u d-daqs tal-operaturi jvarjaw tul l-istadji differenti tal-katina tal-provvista **agrikola u** alimentari. Differenzi fis-saħħa tan-negozjar, **li jikkorrispondu għad-dipendenza ekonomika tal-fornitur fuq ix-xerrej, x'aktarx li jwasslu lill-operaturi akbar biex jimponu Prattiki kummerċjali ingusti fuq operaturi iżghar. Approċċ dinamiku, li jkun ibbażat fuq id-daqs relattiv tal-fornitur u tax-xerrej f'termini ta' fatturat, jenhtieġ li jipprovdi protezzjoni minn Prattiki kummerċjali ingusti li tkun ahjar għal dawk l-operaturi li għandhom l-aktar bżonnha.** Prattiki kummerċjali ingusti huma partikolarment ta' hsara għall-intrapriži żgħar u medji (SMEs) fil-katina tal-provvista **agrikola u** alimentari. **Jenhtieġ li intrapriži li jkunu akbar minn SMEs iżda b'fatturat annwali li ma jaqbiżx EUR 350 000 000 , jiġu wkoll protetti minn Prattiki kummerċjali ingusti biex jiġu evitati li l-ispejjeż ta' tali Prattiki tghaddi għal fuq il-produtturi agrikoli. L-effett kaskata fuq il-produtturi agrikoli jidher li huwa partikularment sinifikanti għal intrapriži b'fatturat annwali ta' mhux aktar minn EUR 350 000 000.** Il-protezzjoni tal-fornituri intermedjarji **ta' prodotti agrikoli u alimentari, inkluż prodotti pproċessati, tista' sservi wkoll biex tiġi evitata** d-devjazzjoni tal-kummerċ mill-produtturi agrikoli u l-assoċjazzjonijiet tagħhom **li** jipproduċu prodotti pproċessati lejn il-fornituri mhux protetti.

- (10) ***Il-protezzjoni pprovduta minn din id-Direttiva jenhtieg li tibbenifika*** produttori agrikoli ***u persuni*** fiziċi jew ġuridiċi li ***jfornu prodotti agrikoli u*** alimentari, inkluż organizzazzjonijiet tal-produtturi, ***kemm jekk rikonoxxuti jew mhumiex***, u assoċjazzjonijiet ta' organizzazzjonijiet tal-produtturi, ***kemm jekk rikonoxxuti jew jekk mhumiex***, ***soġġett għas-sahha tan-negozjar relattiva tagħhom. Dawk l-*** ***organizzazzjonijiet tal-produtturi u l-assoċjazzjonijiet ta' organizzazzjonijiet tal-*** ***produtturi jinkludu l-kooperattivi. Dawk*** il-produtturi u persuni huma partikularment vulnerabbli għal prattiki kummerċjali ingusti u huma l-anqas kapaċi li jirreżistuhom mingħajr effetti negattivi fuq il-vijabbiltà ekonomika tagħhom. ***Rigward il-kategoriji ta' fornituri li jenhtieg li jiġu protetti skont din id-Direttiva, ta' min jinnota li l-magġoranza ta' kooperattivi magħmula minn bdiewa huma intrapriżi akbar minn SMEs iżda b'fatturat annwali li ma jaqbiżx EUR 350 000 000.***

- (11) *Jenhtieg li din id-Direttiva tkopri transazzjonijiet kummerċjali irrispettivament minn jekk dawn jiwettqux bejn intrapriżi jew inkella bejn intrapriżi u awtoritajiet pubbliċi, peress li jenhtieg li l-awtoritajiet pubbliċi jintrabtu bl-istess standards meta jixtru prodotti agrikoli jew alimentari. Din id-Direttiva jenhtieg li tapplika għall-awtoritajiet pubbliċi li jaġixxu bhala xerrejja.*
- (12) *Fornituri fl-Unjoni jenhtieg li jiġu protetti mhux biss minn Prattiki Kummerċjali Ingusti minn xerrejja li huma stabbiliti fl-istess Stat Membru bhall-fornitur jew fi Stat Membru differenti mill-fornitur, iżda wkoll minn Prattiki Kummerċjali Ingusti minn xerrejja stabbiliti barra mill-Unjoni. Tali protezzjoni tevita konsegwenzi mhux intenzjonati possibbli, bhall-ghażla tal-post tal-istabbiliment abbażi tar-regoli applikabbli. Fornituri stabbiliti barra mill-Unjoni jenhtieg li jgawdu wkoll mill-protezzjoni minn Prattiki Kummerċjali Ingusti meta jbigħu prodotti agrikoli alimentari fl-Unjoni. Mhux biss tali fornituri probabbilment ikunu ugwalmment vulnerabbli għal Prattiki Kummerċjali Ingusti, iżda kamp ta' applikazzjoni usa' jista' wkoll jevita d-devjazzjoni tal-kummerċ mhux intenzjonata lejn fornituri mhux protetti, li tikkomprometti l-protezzjoni tal-fornituri fl-Unjoni.*
- (13) *Jenhtieg li ċerti servizzi li huma anċillari għall-bejgħ ta' prodotti agrikoli u alimentari jiġu inklużi fil-kamp ta' applikazzjoni ta' din id-Direttiva.*

- (14) Jenhtieg li din id-Direttiva tapplika għall-imgiba kummerċjali ta' *operaturi akbar lejn operaturi li jkollhom anqas sahha tan-negozjar. Approssimazzjoni xierqa tas-sahha tan-negozjar relattiva hija l-fatturat annwali tal-operaturi differenti. Filwaqt li huwa approssimazzjoni, dan il-kriterju jaghti prevedibbiltà lill-operaturi rigward id-drittijiet u l-obbligi tagħhom taht din id-Direttiva. Limitu massimu jenhtieg li jipprevjeni li tinghata protezzjoni lill-operaturi li mhumiex vulnerabbli jew li huma sew anqas vulnerabbli minn shab jew kompetituri iżghar minnhom. Għaldaqstant, din id-Direttiva tistabbilixxi kategoriji ta' operaturi bbażati fuq il-fatturat tagħhom li skonthom tinghata protezzjoni.*
- (15) Peress li Prattiki kummerċjali ingusti jistgħu jseħhu fi kwalunkwe stadju tal-bejgħ ta' prodott *agrikolu* jew alimentari, ■ qabel, waqt jew wara transazzjoni ta' bejgħ, l-Istati Membri jenhtieg li jiżguraw li din id-Direttiva tapplika għal tali Prattiki kull meta jseħhu.

- (16) Fid-deċiżjoni dwar jekk prattika kummerċjali partikolari titqiesx bħala ingusta, huwa importanti li jitnaqqas ir-riskju li jiġi limitat l-użu ta' ftehimiet ġusti u li jkattru l-effiċjenza li jkunu maqbula bejn il-partijiet. Għaldaqstant, huwa xieraq li ssir distinzjoni bejn prattiki li jkunu previsti f'termini ċari u mhux ambigwi fi ftehimiet ta' forniment ***jew fi ftehimiet sussegwenti*** bejn il-partijiet u prattiki li jsejtnu wara li tkun bdiet it-transazzjoni minghajr ma ***tkun ġiet*** maqbula ***minn qabel***, sabiex jiġu pprojbiti biss bidliet unilaterali u retrospettivi għal dawk it-termini ċari u mhux ambigwi tal-ftehim ta' forniment. Madankollu, ċerti prattiki kummerċjali huma meqjusa bħala ingusti min-natura tagħhom stess u jenhtieg li ma jkunux soġġetti għal-libertà kuntrattwali tal-partijiet ■ .
- (17) *Pagamenti tard għal prodotti agrikoli u alimentari, inkluż pagamenti tard prodotti li jithassru, u kanċellazzjonijiet b'avviż qasir ta' ordnijiet ta' prodotti li jithassru għandhom impatt negattiv fuq il-vijabbiltà ekonomika tal-fornitur, minghajr ma jipprovdu benefiċċji li jikkumpensaw. Għaldaqstant, dawn il-prattiki jenhtieg li jiġu pprojbiti. F'dak il-kuntest, huwa xieraq li tkun prevista definizzjoni ta' prodotti agrikoli u alimentari li jithassru għall-finijiet ta' din id-Direttiva. Id-definizzjonijiet użati f'atti tal-Unjoni dwar il-liġi alimentari jirrigwardaw objettivi differenti, bhal ma huma s-saħħa u s-sikurezza alimentari, u għalhekk mhumiex adatti għall-finijiet ta' din id-Direttiva. Jenhtieg li prodott jitqies li jithassar jekk jista' jkun mistenni li ma jibqax tajjeb għall-bejgħ fi żmien 30 jum mill-aħħar att ta' hsad, ta' produzzjoni jew ta' pproċessar mill-fornitur, irrISPettivament minn jekk il-prodott jiġix ipproċessat aktar wara l-bejgħ, u irrISPettivament minn jekk il-prodott jiġix ittrattat wara l-bejgħ f'konformità ma' regoli oħra, b'mod partikolari r-regoli dwar is-sigurtà alimentari.*

Normalment, prodotti li jithassru jintużaw jew jinbieghu malajr. Pagamenti ghal prodotti li jithassru li jsiru 30 jum wara l-konsenja, 30 jum wara t-tmiem ta' perijodu maqbul ghall-konsenja fejn il-prodotti jiġu konsenjati fuq bażi regolari, jew 30 jum wara d-data meta l-ammont pagabbli jiġi ffissat, mhumiex kompatibbli mal-kummerċ ġust. Sabiex il-bdiewa u l-likwidità tagħhom ikunu protetti ahjar, jenhtieg li l-fornituri ta' prodotti agrikoli u alimentari oħra ma jkollhomx jistennew ghal pagament aktar minn 60 jum wara l-konsenja, 60 jum wara perijodu maqbul ghall-konsenja fejn il-prodotti jiġu konsenjati fuq bażi regolari, jew 60 jum wara d-data meta l-ammont pagabbli jiġi ffissat. Jenhtieg li daww il-limitazzjonijiet japplikaw biss ghal pagamenti relatati mal-bejgħ ta' prodotti agrikoli u alimentari, u mhux ghal pagamenti oħra bhal pagamenti supplimentari minn kooperattiva lill-membri tagħha.

F'konformità mad-Direttiva 2011/7/UE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill¹⁰, jenhtieg li jkun possibbli li titqies id-data meta l-ammont pagabbli ghal perijodu maqbul ghall-konsenja jiġi ffissat, ghall-finijiet ta' din id-Direttiva, bhala d-data tal-irċevuta mix-xerrej tal-fattura tal-fornitur.

¹⁰ *Direttiva 2011/7/UE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-16 ta' Frar 2011 dwar il-ġlieda kontra l-hlas tard f' transazzjonijiet kummerċjali (ĠU L 48, 23.2.2011, p. 1).*

- (18) *Id-dispożizzjonijiet dwar pagamenti tard stipulati f'din id-Direttiva jikkostitwixxu regoli speċifiċi għas-settur agrikolu u alimentari b'rabta mad-dispożizzjonijiet dwar il-perijodi ta' pagament stabbiliti fid-Direttiva 2011/7/UE. Id-dispożizzjonijiet dwar pagamenti tard stipulati f'din id-Direttiva jenhtieg li ma jaffettwawx ftehimiet dwar klawżoli ta' kondiviżjoni tal-valur fis-sens tal-Artikolu 172a tar-Regolament (UE) Nru 1308/2013 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill¹¹. Sabiex ikun salvagwardat il-funzjonament bla xkiel tal-iskema tal-iskola skont l-Artikolu 23 tar-Regolament (UE) Nru 1308/2013, jenhtieg li d-dispożizzjonijiet dwar pagament tard stabbiliti f'din id-Direttiva ma japplikawx għall-pagamenti li jithallsu minn xerrej (jiġifieri applikant għall-ghajnuna) lil fornitur fil-qafas tal-iskema tal-iskola. B'kont mehud tal-isfidi għall-entitajiet pubbliċi li jipprovdu servizzi ta' kura tas-saħha biex jipprioritizzaw il-kura tas-saħha b'mod li jibbilanċja l-htigijiet ta' pazjenti individwali mar-riżorsi finanzjarji, jenhtieg ukoll li dawn id-dispożizzjonijiet ma japplikawx għall-entitajiet pubbliċi li jipprovdu servizzi ta' kura tas-saħha fis-sens tal-punt (b) tal-Artikolu 4(4) tad-Direttiva 2011/7/UE.*

¹¹ *Regolament (UE) Nru 1308/2013 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-17 ta' Diċembru 2013 li jistabbilixxi organizzazzjoni komuni tas-swieq fi prodotti agrikoli u li jhassar ir-Regolamenti tal-Kunsill (KEE) Nru 922/72, (KEE) Nru 234/79, (KE) Nru 1037/2001 u (KE) Nru 1234/2007 (ĠU L 347, 20.12.2013, p. 671).*

- (19) *Għeneb u most għall-produzzjoni tal-inbid għandhom karatteristiċi speċjali, peress li l-għeneb jinqata' biss waqt perijodu limitat hafna tas-sena, iżda jintużaw fil-produzzjoni tal-inbid li f'xi każijiet jinbiegħ biss bosta snin wara. Sabiex dik is-sitwazzjoni speċjali tiġi koperta, organizzazzjonijiet ta' produttori u organizzazzjonijiet interprofessjonali żviluppaw tradizzjonalment kuntratti standard għall-provvista ta' tali prodotti. Tali kuntratti standard jipprevedu skadenzi ta' pagament speċifiċi b'pagamenti akkont. Peress li dawk il-kuntratti standard jintużaw minn fornituri u xerrejja għal arrangamenti pluriennali, huma mhux biss jipprovdu lill-produttori agrikoli s-sigurtà ta' relazzjonijiet tal-bejgħ fit-tul, iżda wkoll jikkontribwixxu għall-istabbiltà tal-katina tal-provvista. Fejn tali kuntratti standard tfasslu minn organizzazzjoni tal-produttori, minn organizzazzjoni interprofessjonali jew minn assoċjazzjoni tal-organizzazzjonijiet tal-produttori rikonoxxuti u jkunu saru vinkolanti minn Stat Membru skont l-Artikolu 164 tar-Regolament (UE) Nru 1308/2013 qabel l-1 ta' Jannar 2019 ("estensjoni"), jew fejn l-estensjoni tal-kuntratti standard tiġġedded minn Stat Membru minghajr tibdil sinifikanti tat-termini għall-pagament għall-iżvantaġġ tal-fornituri tal-għeneb u l-most, jenhtieg li d-dispożizzjonijiet dwar pagament tard stabbiliti f'din id-Direttiva ma japplikawx għal tali kuntratti bejn fornituri ta' għeneb u most għall-produzzjoni tal-inbid u x-xerrejja diretti tagħhom. L-Istati Membri huma obbligati li jinnotifikaw l-ftehimiet rispettivi tal-organizzazzjonijiet ta' produttori, organizzazzjonijiet interprofessjonali u assoċjazzjonijiet ta' organizzazzjonijiet ta' produttori rikonoxxuti lill-Kummissjoni skont l-Artikolu 164(6) tar-Regolament (UE) Nru 1308/2013.*

- (20) *Jenhtieg li notifiki ta' kanċellazzjoni għal prodotti li jithassru ta' anqas minn 30 jum jitqiesu bħala ingusti, peress li l-fornitur ma jkunx f'pożizzjoni li jsib swieq disponibbli alternattivi għal dawk il-prodotti. Madankollu, għal prodotti f'ċertu setturi, anki perijodi iqsar ta' kanċellazzjoni jistgħu xorta wahda jhallu hin biżżejjed biex il-fornituri jkunu jistgħu ibiegħu l-prodotti x'imkien iehor jew biex jużawhom huma stess. Għaldaqstant jenhtieg li l-Istati Membri jithallew jipprevedu perijodi iqsar ta' kanċellazzjoni għal tali setturi f'każijiet debitament ġustifikati.*
- (21) *Xerrejja b'saħħithom jenhtieg li ma jbidlux termini kuntrattwali maqbula b'mod unilaterali, pereżempju billi jnehhu mil-lista prodotti koperti minn ftehim ta' forniment. Madankollu, jenhtieg li dan ma japplikax f'sitwazzjonijiet li jinvolvu ftehim bejn fornitur u xerrej li jistipula speċifikament li x-xerrej jista' jispeċifika element konkret tat-transazzjoni f' stadju aktar tard fir-rigward ta' ordnijiet futuri. Dan jista' pereżempju jirrigwarda l-kwantitajiet ordnati. Ftehim ma għandux għalfejn jiġi konkluż f'mument wiehed taż-żmien għall-aspetti kollha tat-transazzjoni bejn il-fornitur u x-xerrej.*
- (22) *Jenhtieg li l-fornituri u x-xerrejja ta' prodotti agrikoli u alimentari jkunu jistgħu jinnegożjaw b'mod liberu transazzjonijiet tal-bejgħ, inkluż il-prezzijiet. Tali negozjati jinkludu wkoll pagamenti għal servizzi pprovduti mix-xerrej lill-fornitur, bħall-inklużjoni fil-lista, il-kummerċjalizzazzjoni u l-promozzjoni. Madankollu, fejn xerrej jimponi pagamenti fuq fornitur li ma jkunux relatati ma' transazzjoni ta' bejgħ speċifika, jenhtieg li dan jitqies ingust u jenhtieg li jiġi pprojbit skont din id-Direttiva.*

- (23) *Filwaqt li jenhtieg li ma jkunx hemm obbligu li jintużaw kuntratti bil-miktub, l-użu ta' kuntratti bil-miktub fil-katina tal-provvista agrikola u alimentari jista' jghin biex jiġu evitati ċerti Prattiki kummerċjali ingusti. Għaldaqstant, u sabiex il-fornituri jiġu protetti minn dawk il-Prattiki ingusti, jenhtieg li fornituri jew l-assoċjazzjonijiet tagħhom ikollhom id-dritt li jitolbu konferma bil-miktub tat-termini ta' ftehim ta' forniment fejn dawk it-termini jkunu diġà miftiehma. F'każijiet bħal dawn, ir-rifjut minn xerrej li jikkonferma bil-miktub it-termini tal-ftehim ta' forniment jenhtieg li jitqies bħala Prattika kummerċjali ingusta u jenhtieg li jiġi pprojbit. Barra minn hekk, l-Istati Membri jistgħu jidentifikaw, jikkondividu u jippromwovu l-aħjar Prattiki fir-rigward tal-konklużjoni ta' kuntratti fit-tul immirati lejn it-tishih tal-pożizzjoni ta' negozjar tal-produtturi fi hdan il-katina tal-provvista agrikola u alimentari.*
- (24) *Din id-Direttiva ma tarmonizzax ir-regoli dwar l-oneru tal-provi li għandhom jiġu applikati fi proċedimenti quddiem l-awtoritajiet tal-infurzar nazzjonali, u lanqas ma tarmonizza d-definizzjoni ta' ftehimiet ta' forniment. Għaldaqstant, ir-regoli dwar l-oneru tal-provi u d-definizzjoni tal-ftehimiet ta' forniment huma dawk stabbiliti mid-dritt nazzjonali tal-Istati Membri.*

- (25) *Skont din id-Direttiva, jenhtieg li l-fornituri jkunu jistghu jressqu lmenti kontra ċerti prattiki kummerċjali ingusti. Ir-ritaljazzjoni kummerċjali minn xerrejja kontra fornituri li jeżerċitaw id-drittijiet taghhom, jew it-theddida ta' ritaljazzjoni, pereżempju bit-tnehhija ta' prodotti mil-lista, it-tnaqqis tal-kwantitajiet tal-prodotti ordnati jew it-twaqqif ta' ċerti servizzi li x-xerrej jipprovdi lill-fornitur bhall-kummerċjalizzazzjoni jew promozzjonijiet tal-prodotti tal-fornitur, jenhtieg li tiġi pprojbita u ttrattata bħala prattika kummerċjali ingusta.*
- (26) *L-ispejjeż tal-istokkjar, il-wiri jew l-inklużjoni fil-lista ta' prodotti agrikoli u alimentari normalment jiġġarrbu mix-xerrej jew tat-tqeghid għad-dispożizzjoni fuq is-suq ta' tali prodotti. B'konsegwenza ta' dan, jenhtieg li jkun pprojbit taht din id-Direttiva li fornitur jiġi impost pagament, li għandu jithallas jew lix-xerrej jew inkella lil parti terza, għal dawk is-servizzi, sakemm il-pagament ma jkunx ġie maqbul b'termini ċari u mhux ambigwi fil-konklużjoni tal-ftehim ta' forniment jew f'xi ftehim sussegwenti bejn ix-xerrej u l-fornitur. Fejn tali pagament jiġi maqbul, jenhtieg li dan ikun ibbażat fuq stimi oġġettivi u raġonevoli.*
- (27) *Sabiex jitqiesu ġusti l-kontribuzzjonijiet minn fornitur għall-ispejjeż tal-promozzjoni, il-kummerċjalizzazzjoni jew ir-rikamar ta' prodotti agrikoli u alimentari, inkluż il-wiri promozzjonali f' hwienet u kampanji tal-bejgħ, jenhtieg li jkun hemm qbil b'termini ċari u mhux ambigwi fil-konklużjoni tal-ftehim ta' forniment jew f'xi ftehim sussegwenti bejn ix-xerrej u l-fornitur. Inkella, jenhtieg li jiġu pprojbiti skont din id-Direttiva. Fejn tali kontribuzzjoni tiġi maqbula, jenhtieg li din tkun ibbażata fuq stimi oġġettivi u raġonevoli.*

- (28) *Jenhtieg li l-Istati Membri jiddeżinjaw awtoritajiet tal-infurzar sabiex jiżguraw infurzar effettiv tal-projbizzjonijiet stabbiliti f'din id-Direttiva. ■ . Dawk l-awtoritajiet jenhtieg li jkunu kapaċi jaġixxu jew fuq l-inizjattiva proprja tagħhom jew inkella abbażi ta' lmenti mill-partijiet affettwati minn prattiki kummerċjali ingusti fil-katina tal-provvista agrikola jew alimentari, ilmenti ta' informaturi, jew ilmenti anonimi. Awtorità tal-infurzar tista' tikkonkludi li ma jkunx hemm raġunijiet suffiċjenti biex taġixxi fuq ilment. Prijoritajiet amministrattivi jistghu jwasslu wkoll għal tali konkluzjoni. Jekk l-awtorità tal-infurzar tikkonkludi li ma tkunx tista' tagħti prijorità lil ilment, jenhtieg li tinforma lill-ilmentatur u tagħti raġunijiet għal dan. Fejn ilmentatur jitlob li l-identità tiegħu tibqa' kunfidenzjali minhabba l-biża' ta' ritaljazzjoni kummerċjali, l-awtoritajiet tal-infurzar tal-Istati Membri jenhtieg li jiehdu miżuri xierqa.*
- (29) *Jekk xi Stat Membru jkollu aktar minn awtorità tal-infurzar wahda, jenhtieg li jiddeżinja punt uniku ta' kuntatt bil-hsieb li jiffaċilita l-kooperazzjoni effettiva fost l-awtoritajiet tal-infurzar u l-kooperazzjoni mal-Kummissjoni.*
- (34) *Il-fornituri jistghu jsibuha aktar faċli li jindirizzaw ilmenti lill-awtorità tal-infurzar tal-Istat Membru proprju tagħhom, pereżempju għal raġunijiet lingwistiċi. Madankollu, f'termini ta' infurzar, jista' jkun aktar effettiv li jitressaq ilment quddiem l-awtorità ta' infurzar tal-Istat Membru fejn ix-xerrej ikun stabbilit. Jenhtieg li l-fornituri jkunu jistghu jagħżlu lil liema awtorità jindirizzaw l-ilmenti.*

- (31) L-ilmenti minn organizzazzjonijiet ta' produttori, organizzazzjonijiet ta' fornituri oħra u assoċjazzjonijiet ta' tali organizzazzjonijiet, inkluż organizzazzjonijiet ta' rappreżentanti jistgħu jservu biex jipproteġu l-identitajiet ta' membri individwali tal-organizzazzjoni li jkunu jkollhom affettwati minn prattiki kummerċjali ingusti. Jenhtieg ukoll li organizzazzjonijiet oħra li għandhom interess legittimu fir-rappreżentanza tal-fornituri jkollhom id-dritt li jressqu lmenti fuq it-talba ta' fornitur u fl-interess ta' dak il-fornitur, dment li tali organizzazzjonijiet huma persuni ġuridiċi indipendenti u mingħajr fini ta' profitt. L-awtoritajiet tal-infurzar tal-Istati Membri għalhekk jenhtieg li jkunu jistgħu jaċċettaw u jaġixxu fuq ilmenti minn tali entitajiet, filwaqt li jipproteġu d-drittijiet proċedurali tax-xerrej.
- (32) Sabiex jiġi żgurat l-infurzar effettiv tal-projbizzjoni ta' prattiki kummerċjali ingusti, l-awtoritajiet tal-infurzar deżinjati jenhtieg li jkollhom ir-rizorsi u l-għarfien espert mehtieġa.
- (33) L-awtoritajiet tal-infurzar tal-Istati Membri jenhtieg li jkollhom is-setgħat neċessarji u l-għarfien espert biex iwettqu investigazzjonijiet. L-għoti tas-setgħa lil dawk l-awtoritajiet ma jfissirx li dawn huma obbligati li jużaw dawk is-setgħat f'kull investigazzjoni li jwettqu. Jenhtieg, pereżempju, li s-setgħat tal-awtoritajiet tal-infurzar jippermettulhom jiġbru b'mod effettiv informazzjoni fattwali u jenhtieg li l-awtoritajiet tal-infurzar ikollhom is-setgħa li jordnaw it-terminazzjoni ta' prattika projbita, fejn applikabbli.

- (34) L-eżistenza ta' deterrent, bhas-setgħa li jigu imposti, jew li jingħata bidu għal proċedimenti, pereżempju proċedimenti ġudizzjarji, għall-impożizzjoni ta' multi, jew penali oħra ugwalment effettivi, u li jigu ppubblikati r-riżultati tal-investigazzjonijiet, inkluż il-pubblikazzjoni ta' informazzjoni li tirrigwarda x-xerrejja li jkunu wettqu l-ksur, tista' tinkoraġġixxi bidliet fl-imġiba u soluzzjonijiet prekontenzjużi bejn il-partijiet, u għalhekk jenhtieg li tkun parti mis-setgħat tal-awtoritajiet tal-infurzar. Il-multi jistgħu jkunu partikularment effettivi u dissważivi. Madankollu, jenhtieg li l-awtorità tal-infurzar tkun tista' tiddeċiedi f'kull investigazzjoni liema setgħa minn tagħha ser teżercita u jekk timponix multa jew tinizjax proċedimenti għall-impożizzjoni ta' multa jew xi penali oħra ugwalment effettiva.

- (35) L-eżerċizzju tas-setgħat ikkonferiti fuq awtoritajiet tal-infurzar bis-saħħa ta' din id-Direttiva jenhtieg li jkun soġġett għal salvagwardji adatti li jissodisfaw l-istandards tal-prinċipji ġenerali tad-dritt tal-Unjoni u tal-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea, f'konformità mal-ġurisprudenza tal-Qorti tal-Ġustizzja tal-Unjoni Ewropea, inkluż ir-rispett għad-drittijiet ta' difiża tax-xerrej.
- (36) Il-Kummissjoni u l-awtoritajiet tal-infurzar tal-Istati Membri jenhtieg li jikkooperaw mill-qrib biex jiżguraw approċċ komuni fir-rigward tal-applikazzjoni tar-regoli stabbiliti f'din id-Direttiva. B'mod partikolari, l-awtoritajiet tal-infurzar jenhtieg li jipprovdu assistenza reċiproka lil xulxin, pereżempju billi jikkondividu informazzjoni u jassistu f'investigazzjonijiet li jkollhom dimensjoni transfruntiera.
- (37) Sabiex jiġi ffaċilitat l-infurzar effettiv, jenhtieg li l-Kummissjoni tgħin fl-organizzazzjoni ta' laqgħat regolari bejn l-awtoritajiet tal-infurzar tal-Istati Membri fejn jistgħu jiġu kondiviżi ■ informazzjoni rilevanti, l-aħjar prattiki, żviluppi godda, prattiki ta' infurzar u rakkomandazzjonijiet fir-rigward tal-applikazzjoni tad-dispożizzjonijiet stipulati f'din id-Direttiva. ■

- (38) *Biex jiġu ffaċilitati dawk l-iskambji, il-Kummissjoni jenhtieg li tistabbilixxi sit web pubbliku li jkun fih referenzi għall-awtoritajiet tal-infurzar nazzjonali inkluż informazzjoni dwar il-miżuri nazzjonali li jittrasponu din id-Direttiva.*
- (39) *Billi maġġoranza tal-Istati Membri diġà għandhom regoli nazzjonali dwar prattiki kummerċjali ingusti, għalkemm regoli diverġenti, huwa xieraq li tintuża Direttiva sabiex jiġi introdott standard minimu ta' protezzjoni skont id-dritt tal-Unjoni. Dan jenhtieg li jippermetti lill-Istati Membri jintegraw ir-regoli rilevanti fl-ordni legali nazzjonali tagħhom b'mod li jippermetti l-istabbiliment ta' reġimi koeżivi. L-Istati Membri jenhtieg li ma jkunux prekluzi milli jżommu jew milli jintroduċu fit-territorju tagħhom regoli nazzjonali aktar stretti li jipprevedu livell oghla ta' protezzjoni minn prattiki kummerċjali ingusti fir-relazzjonijiet bejn in-negozji fil-katina tal-provvista agrikola u alimentari, soġġett għal-limiti tad-dritt tal-Unjoni applikabbli għall-funzjonament tas-suq intern, dment li tali regoli jkunu proporzjonati.*

- (40) *Jenhtieg ukoll li l-Istati Membri jkunu jistghu jzommu jew jintroduċu regoli nazzjonali mfassla biex jiġġieldu prattiċi kummerċjali ingusti li ma jaqghux fil-kamp ta' applikazzjoni ta' din id-Direttiva, soġġett għal-limiti tad-dritt tal-Unjoni applikabbli għall-funzjonament tas-suq intern, dment li dawn ir-regoli jkunu proporzjonati. Regoli nazzjonali bħal dawn jistghu jmorru lil hinn minn din id-Direttiva, pereżempju fir-rigward tad-daqs tax-xerrejja u l-fornituri, il-protezzjoni tax-xerrejja, l-ambitu tal-prodotti u l-ambitu tas-servizzi. Regoli nazzjonali bħal dawn jistghu wkoll jmorru lil hinn mill-ghadd u t-tip ta' prattiki kummerċjali ingusti projbiti elenkati f'din id-Direttiva.*
- (41) *Tali regoli nazzjonali japplikaw flimkien ma' miżuri ta' governanza volontarji, bħal kodiċijiet ta' kondotta nazzjonali jew l-Inizjattiva tal-Katina tal-Provvista. L-użu ta' riżoluzzjoni alternattiva ta' tilwim fuq bażi volontarja bejn il-fornituri u x-xerrejja jenhtieg li jithegġeg b'mod esplicitu, minghajr preġudizzju għad-dritt tal-fornitur li jressaq ilmenti jew li jirrikorri għall-qrati ċivili.*

- (42) Il-Kummissjoni jenhtieg li jkollha harsa generali tal-implimentazzjoni ta' din id-Direttiva fl-Istati Membri. Barra minn hekk, il-Kummissjoni jenhtieg li tkun tista' tivvaluta l-effettività ta' din id-Direttiva. Għal dak il-ghan, l-awtoritajiet tal-infurzar tal-Istati Membri jenhtieg li jressqu rapporti annwali lill-Kummissjoni. ***Jenhtieg li dawk ir-rapporti, fejn applikabbli, jipprovdu informazzjoni kwantitattiva u kwalitattiva dwar l-ilmenti, l-investigazzjonijiet u d-deċiżjonijiet mehuda.*** Sabiex jiġu żgurati kondizzjonijiet uniformi għall-implimentazzjoni tal-obbligu ta' rappurtar, il-Kummissjoni jenhtieg li tingħata setgħat ta' implimentazzjoni. Dawk is-setgħat jenhtieg li jiġu eżerċitati f'konformità mar-Regolament (UE) Nru 182/2011 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill¹².
- (43) Fl-interess ta' implimentazzjoni effettiva tal-politika fir-rigward tal-prattiki kummerċjali ingusti fir-relazzjonijiet bejn in-negozji fil-katina tal-provvista ***agrikola u*** alimentari, il-Kummissjoni jenhtieg li tirrieżamina l-applikazzjoni ta' din id-Direttiva u li tressaq rapport lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Regġuni. ***Jenhtieg li dak ir-rieżami jivvaluta, b'mod partikolari, l-effettività ta' miżuri nazzjonali mmirati lejn il-ġlieda kontra Prattiki kummerċjali ingusti fil-katina tal-provvista agrikola u alimentari, u l-effettività tal-kooperazzjoni fost l-awtoritajiet tal-infurzar.*** Jenhtieg ukoll li r-rieżami jagħti attenzjoni partikolari dwar jekk il-protezzjoni ta' xerrejja ■ ta' prodotti ***agrikoli u*** alimentari fil-katina tal-provvista – flimkien mal-protezzjoni ta' fornituri ■ – tkunx iġġustifikata fil-gejjieni. ***Jenhtieg li r-rapport ikun akkumpanjat, jekk xieraq, minn proposti legiſlattivi.***

¹² Ir-Regolament (UE) Nru 182/2011 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-16 ta' Frar 2011 li jstabbilixxi r-regoli u l-prinċipji ġenerali dwar il-modalitajiet ta' kontroll mill-Istati Membri tal-eżerċizzju mill-Kummissjoni tas-setgħat ta' implimentazzjoni (ĠU L 55, 28.2.2011, p. 13).

(44) *Peress li l-objettiv ta' din id-Direttiva, jiġifieri li tistabbilixxi standard minimu ta' protezzjoni tal-Unjoni billi tarmonizza l-miżuri diverġenti tal-Istati Membri relatati mal-prattiċi kummerċjali iġusti, ma jistax jinkiseb b'mod suffiċjenti mill-Istati Membri, iżda pjuttost jista', minhabba l-iskala u l-effetti tiegħu, jinkiseb aħjar fil-livell tal-Unjoni, l-Unjoni tista' tadotta miżuri, f'konformità mal-prinċipju tas-sussidjarjetà kif stabbilit fl-Artikolu 5 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea. F'konformità mal-prinċipju tal-proporzjonalità, kif stabbilit f'dak l-Artikolu, din id-Direttiva ma tmurx lil hinn minn dak meħtieġ sabiex jinkiseb dak l-objettiv,*

ADOTTAW DIN ID-DIRETTIVA:

Artikolu 1

Suġġett u kamp ta' applikazzjoni

1. ***Bil-hsieb li jiġu miġġielda prattiki li jiddevjaw b'mod qawwi minn imġiba kummerċjali korretta, li huma kuntrarji għall-bona fide u n-negozjar ġust u li jiġu imposti b'mod unilaterali minn wiehed mis-shab kummerċjali fuq l-iehor, din*** id-Direttiva tistabbilixxi lista minima ta' prattiki kummerċjali ingusti pprojbiti fir-relazzjonijiet bejn ix-xerrejja u l-fornituri fil-katina tal-provvista ***agrikola u*** alimentari u tistabbilixxi regoli minimi rigward l-infurzar ta' dawk il-projbizzjonijiet u arrangamenti għall-koordinazzjoni bejn l-awtoritajiet tal-infurzar.

2. Din id-Direttiva tapplika għal ċerti prattiki kummerċjali ingusti li jokkorru b'rabta mal-bejgħ ta' *prodotti agrikoli u alimentari minn*:

- (a) *fornituri li jkollhom fatturat annwali li ma jaqbiżx EUR 2 000 000 lil xerrejja li jkollhom fatturat annwali ta' aktar minn EUR 2 000 000;*
- (b) *fornituri li jkollhom fatturat annwali ta' aktar minn EUR 2 000 000 u li ma jaqbiżx EUR 10 000 000 lil xerrejja li jkollhom fatturat annwali ta' aktar minn EUR 10 000 000;*
- (c) *fornituri li jkollhom fatturat annwali ta' aktar minn EUR 10 000 000 u li ma jaqbiżx EUR 50 000 000 lil xerrejja li jkollhom fatturat annwali ta' aktar minn EUR 50 000 000;*
- (d) *fornituri li jkollhom fatturat annwali ta' aktar minn EUR 50 000 000 u li ma jaqbiżx EUR 150 000 000 lil xerrejja li jkollhom fatturat annwali ta' aktar minn EUR 150 000 000;*
- (e) *fornituri li jkollhom fatturat annwali ta' aktar minn EUR 150 000 000 u li ma jaqbiżx EUR 350 000 000 lil xerrejja li jkollhom fatturat annwali ta' aktar minn EUR 350 000 000.*

Il-fatturat annwali tal-fornituri u x-xerrejja msemmi fil-punti (a) sa (e) tal-ewwel subparagrafu ghandu jinftehem f'konformità mal-partijiet rilevanti tal-Anness ghar-Rakkomandazzjoni tal-Kummissjoni 2003/361/KE¹³ u b'mod partikolari l-Artikoli 3, 4 u 6 tagħha , inkluż id-definizzjonijiet ta' "intrapriża awtonoma", ""intrapriża msieħba" u "intrapriża konnessa", u kwistjonijiet ohra li jirrigwardaw il-fatturat. F'każ ta' awtorità pubblika, il-kondizzjonijiet tal-fatturat annwali fil-paragrafu 2 ma japplikawx.

B'deroga mill-ewwel subparagrafu, din id-Direttiva tapplika fir-rigward tal-bejgħ ta' prodotti agrikoli u alimentari minn fornituri li jkollhom fatturat annwali li ma jaqbiżx EUR 350 000 000 lix-xerrejja kollha li jkunu awtoritajiet pubbliċi.

Din id-Direttiva tapplika għal bejgħ fejn il-fornitur jew ix-xerrej, jew it-tnejn li huma, ikunu stabbiliti fl-Unjoni.

Din id-Direttiva tapplika wkoll għal servizzi, sa fejn ikunu imsemmija esplicitament fl-Artikolu 3, ipprovduti mix-xerrej lill-fornitur.

Din id-Direttiva ma ghandhiex tapplika għal ftehimiet bejn fornituri u konsumaturi.

¹³ *Rakkomandazzjoni tal-Kummissjoni 2003/361/KE tas-6 ta' Mejju 2003 fir-rigward tad-definizzjoni ta' intrapriži mikro, żgħira u ta' daqs medju (ĠU L 124, 20.5.2003, p. 36).*

3. Din id-Direttiva ***tapplika*** għal ftehimiet ta' forniment konklużi wara d-data tal-applikazzjoni tal-miżuri li jittrasponu din id-Direttiva f'konformità mat-tieni subparagrafu tal-Artikolu 13(1).
4. ***Il-ftehimiet ta' forniment konklużi qabel id-data tal-pubblikazzjoni tal-miżuri li jittrasponu din id-Direttiva f'konformità mal-ewwel subparagrafu tal-Artikolu 13(1) għandhom jingiebu f'konformità ma' din id-Direttiva fi żmien 12-il xahar wara d-data tal-pubblikazzjoni.***

Artikolu 2

Definizzjonijiet

Għall-finijiet ta' din id-Direttiva, japplikaw id-definizzjonijiet li ġejjin:

- (1) "prodotti **agrikoli u** alimentari" tfisser il-prodotti elenkati fl-Anness I għat-TFUE ■ kif ukoll prodotti mhux elenkati f'dak l-Anness, iżda proċessati **għall-użu bħala ikel bl-użu** tal-prodotti **elenkati f'dak l-Anness**;
- (2) "xerrej" tfisser kwalunkwe persuna fiżika jew ġuridika, **irrispettivament mill-post tal-istabbiliment ta' dik il-persuna, jew kwalunkwe awtorità pubblika** fl-Unjoni, li tixtri prodotti **agrikoli u** alimentari ■ ; it-terminu "xerrej" jista' jinkludi grupp ta' tali persuni fiżiċi u ġuridiċi;
- (3) "**awtorità pubblika**" tfisser awtoritajiet nazzjonali, reġjonali jew lokali, korpi rregolati mid-drift pubbliku, jew assoċjazzjonijiet iffurmati minn tali awtorità jew awtoritajiet, jew tali korp jew korpi rregolati mid-drift pubbliku;
- (4) "fornitur" tfisser kwalunkwe produttur agrikolu jew kwalunkwe persuna fiżika jew ġuridika, irrispettivament mill-post tal-istabbiliment tagħhom, li tbigh prodotti **agrikoli u** alimentari; it-terminu "fornitur" jista' jinkludi grupp ta' tali produtturi agrikoli jew grupp ta' tali persuni fiżiċi u ġuridiċi, bħal organizzazzjonijiet ta' produtturi, **organizzazzjonijiet ta' fornituri** u assoċjazzjonijiet ta' **tali** organizzazzjonijiet;

■
- (5) "prodotti agrikoli **u** alimentari li jithassru" tfisser prodotti **agrikoli u** alimentari li **min-natura tagħhom jew fl-istadju ta' pproċessar tagħhom jistghu ma jibqghux tajbin għall-bejgħ fi żmien 30 jum wara l-hsad, il-produzzjoni jew l-ipproċessar**.

Artikolu 3

Projbizzjoni ta' prattiki kummerċjali ingusti

1. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li ***tal-anqas*** jiġu pprojbiti l-prattiki kummerċjali ***ingusti kollha*** li ġejjin:

(a) ix-xerrej iħallas lill-fornitur **■**,

(i) ***fejn il-ftehim ta' forniment jipprevedi l-konsenja ta' prodotti fuq bażi regolari:***

- ***għal prodotti agrikoli u alimentari li jiħassru, aktar tard minn 30 jum wara tmiem perijodu maqbul għall-konsenja li fih il-konsenji jkunu saru jew aktar tard minn 30 jum wara d-data meta l-ammont pagabbli għal dak il-perijodu ta' konsenja jiġi ffissat, skont liema waħda minn dawk iż-żewġ dati tiġi wara;***

- ***għal prodotti agrikoli u alimentari ohra, aktar tard minn 60 jum wara tmiem perijodu maqbul għall-konsenja li fih il-konsenji jkunu saru jew aktar tard minn 60 jum wara d-data meta l-ammont pagabbli għal dak il-perijodu ta' konsenja jiġi ffissat, skont liema waħda minn dawk iż-żewġ dati tiġi wara;***

għall-finijiet tal-perijodi ta' pagament f'dan il-punt, il-perijodi maqbula għall-konsenja għandhom fi kwalunkwe każ jitqiesu li ma jeċċedux xahar;

(ii) *fejn il-ftehim ta' forniment ma jipprevedix il-konsenja ta' prodotti fuq bażi regolari:*

- *ghal prodotti agrikoli u alimentari li jithassru, aktar tard minn 30 jum wara d-data ta' konsenja jew aktar tard minn 30 jum wara d-data meta l-ammont pagabbli jiġi ffissat, skont liema waħda minn dawk iż-żewġ dati tiġi wara;*
- *ghal prodotti agrikoli u alimentari ohra, aktar tard minn 60 jum wara d-data ta' konsenja jew aktar tard minn 60 jum wara d-data meta l-ammont pagabbli jiġi ffissat, skont liema waħda minn dawk iż-żewġ dati tiġi wara.*

Minkejja s-subpunti (i) u (ii) ta' dan il-punt, fejn ix-xerrej jiffissa l-ammont pagabbli:

- *il-perijodi ta' pagament imsemmija fil-punt (i) għandhom jibdew jghoddu minn tmiem il-perijodu maqbul għall-konsenja li fih il-konsenji jkunu saru; u*
- *il-perijodi ta' pagament imsemmija fil-punt (ii) għandhom jibdew jghoddu mid-data ta' konsenja;*

(b) ix-xerrej jikkancelła ordnijiet ta' prodotti **agrikoli u** alimentari li jithassru b'notifika tant qasira li fornitur ma jistax raġonevolment jiġi mistenni li jsib mezz alternattiv biex jikkummerċjalizza jew juża dawk il-prodotti; **notifika ta' anqas minn 30 jum għandha dejjem titqies bħala notifika qasira; l-Istati Membri jistghu jiffissaw perijodi iqsar minn 30 jum għal setturi speċifiċi f'każijiet debitament ġustifikati;**

- (c) ix-xerrej jibdel b'mod unilaterali **il** t-termini ta' ftehim ta' forniment **ghal prodotti agrikoli u alimentari** li jikkoncernaw il-frekwenza, **il-metodu, il-post**, iż-żmien jew il-volum tal-forniment jew il-konsenja tal-prodotti agrikoli u alimentari, l-istandards tal-kwalità, **it-termini ta' pagament** jew il-prezzijiet, **jew fir-rigward tad-dispożizzjoni tas-servizzi sa fejn issir referenza esplicita ghalihom fil-paragrafu 2;**
- (d) **ix-xerrej jirrikjedi pagamenti mill-fornitur li ma jkunux relatati mal-bejgħ tal-prodotti agrikoli u alimentari tal-fornitur;**
- (e) ix-xerrej jirrikjedi li l-fornitur **ihallas għad-deterjorament jew it-telf, jew għat-tnejn li huma, ta' prodotti agrikoli u alimentari** li jokkorru fil-post tax-xerrej **jew wara li s-sjeda tkun għet trasferita lix-xerrej**, fejn tali deterjorament jew telf ma jkunx ikkawżat min-negligenza tal-fornitur jew ma jkunux it-tort tiegħu;
- (f) **il-bejgiegħ jirrifjuta li jikkonferma bil-miktub it-termini ta' ftehim ta' forniment bejn il-bejgiegħ u l-fornitur li l-fornitur ikun talab konferma bil-miktub ghalihom; dan ma għandux japplika fejn il-ftehim ta' forniment li jikkoncerna prodotti li għandhom jiġu konsenjati minn membru ta' organizzazzjoni ta' produttori, inkluż kooperattiva, lill-organizzazzjoni ta' produttori li l-fornitur ikun membru tagħha, jekk l-istatuti ta' dik l-organizzazzjoni ta' produttori jew ir-regoli u d-deċiżjonijiet previsti f'dawn l-istatuti jew derivati minnhom ikun fihom dispożizzjonijiet b'effetti simili għat-termini tal-ftehim ta' forniment;**

- (g) *ix-xerrej b'mod illegali jikseb, juża jew jiżvela s-sigrieti kummerċjali tal-fornitur fis-sens tad-Direttiva (UE) 2016/943 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill¹⁴;*
- (h) *ix-xerrej jhedded li jwettaq, jew inkella jwettaq, atti ta' ritaljazzjoni kummerċjali kontra l-fornitur jekk il-fornitur jeżerċita d-drittijiet kuntrattwali jew legali tiegħu, inkluż billi jressaq ilment mal-awtoritajiet tal-infurzar jew jikkoopera mal-awtoritajiet tal-infurzar matul investigazzjoni;*
- (i) *ix-xerrej jirrikjedi kumpens mill-fornitur għall-ispiża tal-eżami tal-ilmenti tal-konsumaturi li jirrigwardaw il-bejgħ tal-prodotti tal-fornitur minkejja l-assenza ta' negligenza jew tort min-naħa tal-fornitur.*

Il-projbizzjoni msemmija fil-punt (a) tal-ewwel subparagrafu għandha tkun mingħajr preġudizzju:

- *għall-konsegwenzi ta' pagamenti tard u rimedji kif stabbiliti fid-Direttiva 2011/7/UE, li għandhom japplikaw, b'deroga mill-perijodi ta' pagament stabbiliti f'dik id-Direttiva, abbażi tal-perijodi ta' pagament stabbiliti f'din id-Direttiva;*
- *għall-opzjoni ta' xerrej u ta' fornitur li jiftiehm u dwar klawżola ta' kondiżjoni tal-valur fis-sens tal-Artikolu 172a tar-Regolament (UE) Nru 1308/2013.*

¹⁴ *Direttiva (UE) 2016/943 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-8 ta' Ġunju 2016 dwar il-protezzjoni ta' konossenza u ta' informazzjoni kummerċjali kunfidenzjali (sigrieti kummerċjali) kontra l-ksib, l-użu u l-iżvelar illegali tagħhom (ĠU L 157, 15.6.2016, p. 1).*

Il-projbizzjoni msemija fil-punt (a) tal-ewwel subparagrafu ma ghandhiex tapplika ghal pagamenti:

- *maghmula minn xerrej lil fornitur fejn tali pagamenti jsiru fil-qafas tal-iskema tal-iskola skont l-Artikolu 23 tar-Regolament (UE) Nru 1308/2013;*
- *maghmula minn entitajiet pubbliċi li jipprovdu kura tas-saħħa fis-sens tal-punt (b) tal-Artikolu 4(4) tad-Direttiva 2011/7/UE;*
- *skont ftehimiet ta' forniment bejn fornituri tal-gheneb jew il-most għall-produzzjoni tal-inbid u x-xerrejja diretti tagħhom, dment li:*
 - (i) *it-termini speċifiċi ta' pagament għat-transazzjonijiet ta' bejgħ ikunu inklużi f'kuntratti standard li l-Istat Membru jkun għamel vinkolanti skont l-Artikolu 164 tar-Regolament (UE) Nru 1308/2013 qabel l-1 ta' Jannar 2019, u li din l-estensjoni tal-kuntratti standard tiġġedded mill-Istati Membri minn dik id-data mingħajr ebda bidliet sinifikanti għat-termini tal-pagament għall-iżvantaġġ tal-fornituri tal-gheneb jew il-most; u*
 - (ii) *il-ftehimiet ta' forniment bejn fornituri tal-gheneb jew il-most għall-produzzjoni tal-inbid u x-xerrejja diretti tagħhom ikunu pluriennali jew isiru pluriennali.*

2. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li tal-inqas jiġu pprojbiti l-prattiki kummerċjali kollha li ġejjin, **sakemm ma jkunux** ġew maqbula **minn qabel f'**termini ċari u mhux ambigwi fil-ftehim ta' forniment **jew f'xi ftehim sussegwenti bejn il-fornitur u x-xerrej**:

- (a) ix-xerrej jirritorna prodotti **agrikoli u** alimentari mhux mibjugħa lill-fornitur **mingħajr ma jkun hallas għal daww il-prodotti mhux mibjugħa jew mingħajr ma jkun hallas għar-rimi ta' daww il-prodotti, jew it-tnejn li huma**;
- (b) il- fornitur **jiġi impost** pagament bħala kondizzjoni tal-istokkjar, il-wiri jew l-inkluzjoni fil-lista tal-prodotti **agrikoli u** alimentari tiegħu, jew **għat-tqeghid għad-dispożizzjoni fuq is-suq ta' tali prodotti** ;
- (c) ix-xerrej jirrikjedi li l-fornitur **iġarrab l-ispejjeż kollha jew parti minnhom li jirriżultaw minn kwalunkwe skont fuq prodotti agrikoli u** alimentari mibjugħa mix-xerrej **bħala parti minn promozzjoni**;
- (d) **ix-xerrej jirrikjedi li l-fornitur iħallas għall-kummerċjalizzazzjoni mix-xerrej ta' prodotti agrikoli u alimentari**;
- (e) ix-xerrej jirrikjedi li l-fornitur **iħallas** għall-kummerċjalizzazzjoni mix-xerrej ta' prodotti **agrikoli u** alimentari;
- (f) **ix-xerrej jimponi pagament fuq fornitur għall-ispejjeż tal-persunal għas-sistemazzjoni tal-bini użat għall-bejgħ tal-prodotti tal-fornitur**.

L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-prattika kummerċjali msemmija fil-punt (c) tal-ewwel subparagrafu tkun projbita sakemm ix-xerrej, qabel mal-promozzjoni tinbeda mix-xerrej ma jispeċifikax l-perijodu tal-promozzjoni u l-kwantità mistennija tal-prodotti **agrikoli u** alimentari li għandha tiġi ordnata **bil-prezz skontat**.

3. **Fejn** jiġi rikjest pagament mix-xerrej għas-sitwazzjonijiet imsemmija fil-punti (b), (c), (d), **(e) jew (f)** tal-ewwel subparagrafu tal-paragrafu 2, **■** jekk jintalab mill-fornitur, **ix-xerrej għandu** jipprovdi lill-fornitur stima **bil-miktub** tal-pagamenti għal kull unità jew **tal-pagamenti** globali, skont liema tkun adatta, u, sa fejn jikkonċerna s-sitwazzjonijiet imsemmija fil-punti (b), (d), **(e) jew (f)** tal-ewwel subparagrafu tal-paragrafu 2, **għandu jipprovdi** wkoll, **bil-miktub**, stima tal-ispejjeż lill-fornituri u l-bażi għal **dik** l-istima.
4. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-projbizzjonijiet stipulati fil-paragrafi 1 u 2 jikkostitwixxu dispożizzjonijiet obbligatorji prevalenti li jkunu applikabbli għal kwalunkwe sitwazzjoni li taqa' fil-kamp ta' applikazzjoni ta' dawk il-projbizzjonijiet, irrispettivament mid-dritt li altrimenti jkun applikabbli għall-ftehim ta' forniment bejn il-partijiet.

Artikolu 4

Awtoritajiet tal-infurzar deżinjati

1. Kull Stat Membru għandu jiddeżinja **awtorità jew awtoritajiet** sabiex jinforzaw il-projbizzjonijiet stabbiliti fl-Artikolu 3 fil-livell nazzjonali ("awtorità tal-infurzar"), **u għandu jinforma lill-Kummissjoni dwar dik id-deżinjazzjoni.**
2. **Jekk Stat Membru jiddeżinja aktar minn awtorità waħda tal-infurzar fit-territorju tiegħu, għandu jiddeżinja punt uniku ta' kuntatt kemm għall-kooperazzjoni bejn l-awtoritajiet tal-infurzar u kif ukoll għall-kooperazzjoni mal-Kummissjoni.**

Artikolu 5

Ilmenti u kunfidenzjalità

1. Il-fornituri **jistghu** jindirizzaw l-lmenti **jew lill-awtorità tal-infurzar tal-Istat Membru fejn il-fornitur ikun stabbilit jew inkella** lill-awtorità tal-infurzar tal-Istat Membru fejn ikun stabbilit ix-xerrej li jkun issuspettat li wettaq prattiki kummerċjali pprojbiti. **L-awtorità tal-infurzar li lilha jiġi indirizzat l-ilment għandha tkun kompetenti biex tinforza l-projbizzjonijiet stabbiliti fl-Artikolu 3.**
2. Organizzazzjonijiet ta' produttori, **organizzazzjonijiet ta' fornituri ohra u** assoċjazzjonijiet ta' **tali** organizzazzjonijiet, għandu jkollhom id-dritt li jressqu lment **fuq it-talba ta' wiehed jew aktar mill-membri tagħhom jew, fejn xieraq, fuq it-talba ta' wiehed jew aktar mill-membri tal-organizzazzjonijiet tal-membri tagħhom**, fejn dawk il-membri jqisu li huma affettwati minn prattika kummerċjali pprojbita. Organizzazzjonijiet ohra li għandhom interess legittimu li jirrappreżentaw il-fornituri għandu jkollhom id-dritt li jressqu lmenti, fuq it-talba ta' fornitur, u fl-interess ta' dak il-fornitur, dment li tali organizzazzjonijiet huma persuni ġuridiċi indipendenti u mingħajr fini ta' profitt.

3. ***L-Istati Membri għandhom jiżguraw li, fejn l-ilmentatur jitlob dan, l-awtorità tal-infurzar għandha tiegħu l-miżuri neċessarji għall-protezzjoni adatta tal-identità tal-ilmentatur jew il-membri jew fornituri msemmija fil-paragrafu 2 u għall-protezzjoni adatta ta' kwalunkwe informazzjoni oħra*** ■ ***li fir-rigward tagħha l-ilmentatur iqis li d-divulgazzjoni ta' tali informazzjoni tkun dannuża għall-interessi tal-ilmentatur jew ta' dawk il-membri jew fornituri. L-ilmentatur għandu jidentifika kwalunkwe informazzjoni*** ■ ***li għaliha jitlob il-kunfidenzjalità.***
4. ***L-Istati Membri għandhom jiżguraw li awtorità tal-infurzar li tirċievi l-ilment għandha tinforma lill-ilmentatur f'perijodu ta' żmien raġonevoli wara li din tkun irċeviet l-ilment dwar kif bihsiebha ssegwi l-ilment.***

5. ***L-Istati Membri ghandhom jiżguraw li, fejn awtorità tal-infurzar tqis li ma jkunx hemm raġunijiet suffiċjenti biex taġixxi fuq ilment, ghandha tinforma lill-ilmentatur bir-raġunijiet għal dan f'perijodu ta' żmien raġonevoli wara li din tkun irċeviet l-ilment.***
6. ***L-Istati Membri ghandhom jiżguraw li fejn awtorità tal-infurzar tqis li hemm raġunijiet suffiċjenti biex taġixxi dwar ilment, hija ghadha taghti bidu għal investigazzjoni tal-ilment, twettaqha u tikkonkludiha f'perijodu ta' żmien raġonevoli.***
7. ***L-Istati Membri ghandhom jiżguraw li fejn l-awtorità tal-infurzar tikkonkludi li xerrej ikun kiser il-projbizzjonijiet imsemmija fl-Artikolu 3, hija ghandha tirrikjedi li x-xerrej iġib fi tmien il-prattika kummerċjali projbita.***

Artikolu 6

Setgħat tal-awtoritajiet tal-infurzar

- 1.** L-Istati Membri għandhom jiżguraw li *kull waħda mill-awtoritajiet* tal-infurzar *tagħhom ikollha r-riżorsi u l-għarfien espert neċessarji biex twettaq id-dmirijiet tagħha*, u għandhom jagħtuha s-setgħat li ġejjin:
- (a) *is-setgħa* li tagħti bidu għal investigazzjonijiet u twettaqhom fuq inizzjattiva tagħha stess jew abbażi ta' lment;
 - (b) *is-setgħa* li tirrikjedi lix-xerrejja u lill-fornituri jipprovdu l-informazzjoni kollha neċessarja sabiex twettaq investigazzjonijiet tal-prattiki kummerċjali pprojbiti;
 - (c) *is-setgħa li twettaq spezzjonijiet mhux imħabbra fuq il-post fil-qafas tal-investigazzjonijiet tagħha, f'konformità ma' regoli u proċeduri nazzjonali;*

- (d) *is-setgħa* li tiegħu deċiżjonijiet li **jikkonkludu li kien hemm** ksur tal-projbizzjonijiet stabbiliti fl-Artikolu 3 u **li jirrikjedu** li x-xerrej igib fi tmiem il-prattika kummerċjali projbita; l-awtorità tista' tastjeni milli tiegħu kwalunkwe tali deċiżjoni, jekk dik id-deċiżjoni turriskja l-iżvelar tal-identità ta' lmentatur jew turriskja li tikxef xi informazzjoni oħra li l-ilmentatur iqis li tali divulgazzjoni tkun dannuża għall-interessi tiegħu, u dment li l-ilmentatur ikun identifika dik l-informazzjoni f'konformità mal-Artikolu 5(3);
- (e) *is-setgħa li timponi, jew li tagħti bidu għal proċedimenti għall-impożizzjoni ta' multi u penali oħra ugwalmart effettivi u miżuri proviżorji* fuq l-awtur tal-ksur, *f'konformità mar-regoli u proċeduri nazzjonali*;
- (f) *is-setgħa li tippubblika d-deċiżjonijiet tagħha mehuda skont il-punti (d) u (e) fuq bażi regolari*.

Il-**penali msemija fil-punt (e)** tal-ewwel subparagrafu għandhom ikunu effettivi, proporzjonati u dissważivi, filwaqt li jittiehed kont tan-natura, id-durata, **ir-rikorrenza** u l-gravità tal-ksur.

I

2. *L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-eżerċizzju tas-setgħat msemija fil-paragrafu 1 ikun soġġett għal salvagwardji xierqa fir-rigward tad-drittijiet ta' difiża, f'konformità mal-prinċipji ġenerali tad-dritt tal-Unjoni u l-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea, inkluż f'każijiet fejn l-ilmentatur jitlob trattament kunfidenzjali ta' informazzjoni skont l-Artikolu 5(3).*

Artikolu 7

Riżoluzzjoni alternattiva tat-tilwim

Minghajr preġudizzju għad-dritt tal-fornituri li jressqu lmenti skont l-Artikolu 5, u għas-setgħat tal-awtoritajiet tal-infurzar skont l-Artikolu 6, l-Istati Membri jistgħu jippromwovu l-użu volontarju ta' mekkaniżmi effettivi u indipendenti ta' riżoluzzjoni alternattiva għat-tilwim, bhall-medjazzjoni, bil-ħsieb tar-riżoluzzjoni ta' tilwim bejn fornituri u xerrejja rigward l-użu ta' Prattiki kummerċjali ingusti mix-xerrej.

Artikolu 8

Kooperazzjoni fost l-awtoritajiet tal-infurzar

1. L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-awtoritajiet tal-infurzar jikkooperaw b'mod effettiv ma' xulxin ***u mal-Kummissjoni***, u li jipprovdu assistenza reċiproka ***lil*** xulxin f'investigazzjonijiet li jkollhom dimensjoni transfruntiera.
2. L-awtoritajiet tal-infurzar għandhom jiltaqgħu ***minn tal-anqas*** darba fis-sena biex jiddiskutu l-applikazzjoni ta' din id-Direttiva, abbażi tar-rapporti annwali msemmija fl-Artikolu 10(2) ***■***. ***L-awtoritajiet tal-infurzar għandhom jiddiskutu l-aħjar Prattiki, każijiet godda u żviluppi godda fil-qasam ta' Prattiki kummerċjali ingusti fil-katina tal-provvista agrikola u alimentari, u għandhom jiskambjaw informazzjoni, b'mod partikolari dwar il-miżuri ta' implimentazzjoni li jkunu adottaw f'konformità ma' din id-Direttiva u dwar il-Prattiki tal-infurzar tagħhom. L-awtoritajiet tal-infurzar jistgħu jadottaw rakkomandazzjonijiet sabiex ihegħgu l-applikazzjoni konsistenti ta' din id-Direttiva u biex itejbu l-infurzar.*** Il-Kummissjoni għandha tiffaċilita dawk il-laqgħat.

3. Il-Kummissjoni għandha tistabbilixxi u tamministra sit web li jippermetti l-iskambju ta' informazzjoni fost l-awtoritajiet tal-infurzar u l-Kummissjoni, b'mod partikolari b'rabta mal-laqgħat annwali. ***Il-Kummissjoni għandha tistabbilixxi sit web pubbliku li jipprovdi d-dettalji ta' kuntatt tal-awtoritajiet tal-infurzar deżinjati u jwassal għas-siti web tal-awtoritajiet tal-infurzar nazzjonali jew awtoritajiet ohra tal-Istati Membri li jagħtu informazzjoni dwar il-miżuri msemmija fl-Artikolu 13(1) li jittrasponu din id-Direttiva.***

Artikolu 9

Regoli nazzjonali

1. ***Bil-hsieb li jiġi żgurat livell oghla ta' protezzjoni***, l-Istati Membri jistgħu ***jżommu jew jintroduċu*** regoli immirati lejn il-ġlieda kontra prattiki kummerċjali ingusti ***li jkunu aktar stretti minn dawk stabbiliti minn din id-Direttiva***, dment li tali regoli nazzjonali jkunu kompatibbli mar-regoli dwar il-funzjonament tas-suq intern.
2. ***Din id-Direttiva għandha tkun mingħajr preġudizzju għar-regoli nazzjonali mmirati lejn il-ġlieda kontra prattiki kummerċjali ingusti li ma jaqghux fil-kamp ta' applikazzjoni ta' din id-Direttiva***, dment li tali regoli jkunu kompatibbli mar-regoli dwar il-funzjonament tas-suq intern.

1. *L-Istati Membri għandhom jiżguraw li l-awtoritajiet tal-infurzar tagħhom jippubblikaw rapport annwali dwar l-attivitajiet tagħhom li jaqghu fil-kamp ta' applikazzjoni ta' din id-Direttiva, li għandu, fost l-oħrajn, jindika l-ghadd ta' lmenti riċevuti u l-ghadd ta' investigazzjonijiet miftuħa jew magħluqa matul is-sena preċedenti. Għal kull investigazzjoni magħluqa, ir-rapport għandu jkun fih deskrizzjoni fil-qosor tal-kwistjoni, l-eżitu tal-investigazzjoni u, fejn applikabbli, id-deċiżjoni meħuda, soġġett għar-rekwiżiti ta' kunfidenzjalità stabbiliti fl-Artikolu 5(3).*
2. Sal-15 ta' Marzu ta' kull sena, l-Istati Membri għandhom jibagħtu lill-Kummissjoni rapport dwar il-prattiki kummerċjali ingusti fir-relazzjonijiet bejn in-negozji fil-katina tal-provvista **agrikola u** alimentari. Dak ir-rapport għandu jinkludi, b'mod partikolari, id-data rilevanti kollha dwar l-applikazzjoni u l-infurzar tar-regoli skont din id-Direttiva fl-Istat Membru kkonċernat matul is-sena preċedenti.
3. Il-Kummissjoni tista' tadotta atti ta' implimentazzjoni li jistipulaw:
 - (a) ir-regoli dwar l-informazzjoni neċessarja għall-applikazzjoni tal-paragrafu 2;
 - (b) l-arrangamenti għall-ġestjoni tal-informazzjoni li għandha tintbagħat mill-Istati Membri lill-Kummissjoni u regoli dwar il-kontenut u l-forma ta' tali informazzjoni;

- (c) l-arrangamenti għat-trasmissjoni, jew għat-tqeghid għad-dispożizzjoni tal-informazzjoni u d-dokumenti, lill-Istati Membri, lill-organizzazzjonijiet internazzjonali, lill-awtoritajiet kompetenti f'pajjiżi terzi, jew lill-pubbliku, soġġett għall-protezzjoni tad-data personali u l-interessi leġittimi tal-produtturi u tal-intrapriżi agrikoli fil-protezzjoni tas-sigrieti kummerċjali tagħhom.

Dawk l-atti ta' implimentazzjoni għandhom jiġu adottati f'konformità mal-proċedura ta' eżami msemmija fl-Artikolu 11(2).

Artikolu 11

Proċedura ta' kumitat

1. Il-Kummissjoni għandha tiġi assistita mill-Kumitat għall-Organizzazzjoni Komuni tas-Swieq Agrikoli stabbilit mill-Artikolu 229 tar-Regolament (UE) Nru 1308/2013. Dak il-Kumitat għandu jkun kumitat fis-sens tar-Regolament (UE) Nru 182/2011.
2. Fejn issir referenza għal dan il-paragrafu, għandu japplika l-Artikolu 5 tar-Regolament (UE) Nru 182/2011.

Artikolu 12
Evalwazzjoni

1. ***Sa ... [78 xahar wara d-data tad-dhul fis-sehh ta' din id-Direttiva], il-Kummissjoni għandha twettaq l-ewwel evalwazzjoni ta' din id-Direttiva u għandha tippreżenta rapport dwar il-konklużjonijiet ewlenin ta' dik l-evalwazzjoni lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill, kif ukoll lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Reġjuni. Tali rapport għandu jkun akkumpanjat, jekk xieraq, minn proposti leġislattivi.***
2. ***L-evalwazzjoni għandha tivvaluta, mill-inqas:***
 - (a) ***l-effettività tal-miżuri implimentati fil-livell nazzjonali mmirati lejn il-ġlieda kontra prattiki kummerċjali ingusti fil-katina tal-provvista agrikola u alimentari;***
 - (b) ***l-effettività tal-kooperazzjoni fost l-awtoritajiet tal-infurzar kompetenti u, fejn xieraq, għandha tidentifika modi kif tista' tittejjeb dik il-kooperazzjoni.***

3. ***Il-Kummissjoni għandha tibbaża r-rapport msemmi fil-paragrafu 1 fuq ir-rapporti annwali msemmija fl-Artikolu 10(2). Jekk neċessarju, il-Kummissjoni tista' titlob informazzjoni addizzjonali mill-Istati Membri, inkluż informazzjoni dwar l-effettività tal-miżuri li ġew implimentati fil-livell nazzjonali u l-effettività tal-kooperazzjoni u l-assistenza reċiproka.***
4. Sa ... [30 xahar wara d-data tad-dhul fis-seħh ta' din id-Direttiva], il-Kummissjoni għandha tippreżenta rapport interim dwar l-istat tat-traspożizzjoni u tal-implimentazzjoni ta' din id-Direttiva lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill, kif ukoll lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Regjuni.

Artikolu 13

Traspożizzjoni

1. L-Istati Membri għandhom jadottaw u jippubblikaw, sa ... [24 xahar wara d-data tad-dhul fis-seħh ta' din id-Direttiva], il-ligijiet, ir-regolamenti u d-dispożizzjonijiet amministrattivi neċessarji biex jikkonformaw ma' din id-Direttiva. Huma għandhom jikkomunikaw *immedjatament* it-test ta' dawk *il-miżuri lill-Kummissjoni*.

Huma għandhom japplikaw dawk *il-miżuri mhux aktar tard minn ... [30 xahar wara d-data tad-dhul fis-seħh ta' din id-Direttiva]*.

Meta l-Istati Membri jadottaw dawk *il-miżuri*, dawn għandhom jinkludu referenza għal din id-Direttiva jew ikunu akkumpanjati minn tali referenza fl-okkażjoni tal-pubblikazzjoni uffiċjali tagħhom. L-Istati Membri għandhom jiddeterminaw il-mod kif għandha ssir tali referenza.

2. L-Istati Membri għandhom jikkomunikaw lill-Kummissjoni t-test tad-dispożizzjonijiet ewlenin tad-dritt nazzjonali li jadottaw fil-qasam kopert minn din id-Direttiva.

Artikolu 14
Dhul fis-sehh

Din id-Direttiva għandha tidhol fis-sehh fil-ħames jum wara dak tal-pubblikazzjoni tagħha f'*Il-Gurnal Uffiċjali tal-Unjoni Ewropea*.

Artikolu 15
Destinatarji

Din id-Direttiva hija indirizzata lill-Istati Membri.

Magħmul fi ...,

Għall-Parlament Ewropew

Il-President

Għall-Kunsill

Il-President

Dikjarazzjoni mill-Parlament Ewropew dwar l-alleanzi tax-xiri

Il-Parlament Ewropew, filwaqt li jirrikonoxxi r-rwol possibbli moqdi minn alleanzi ta' xerrejja fil-holqien ta' effiċjenzi ekonomiċi fil-katina tal-agrikoltura u f'dik tal-provvista tal-ikel, jenfasizza li n-nuqqas kurrenti ta' informazzjoni ma jippermettix li ssir evalwazzjoni tal-effetti ekonomiċi ta' tali alleanzi ta' xerrejja fuq il-funzjonament tal-katina tal-provvista.

F'dan ir-rigward, il-Parlament Ewropew jitlob li l-Kummissjoni tvara mingħajr dewmien analiżi fil-fond dwar il-firxa u l-effetti ta' dawn l-alleanzi tax-xiri nazzjonali u internazzjonali fuq il-funzjonament ekonomiku tal-katina tal-agrikoltura u ta' dik tal-provvista tal-ikel.

Dikjarazzjoni kongunta mill-Parlament Ewropew, il-Kunsill u l-Kummissjoni dwar it-trasparenza tas-swieq agrikoli u alimentari

Il-Parlament Ewropew, il-Kunsill u l-Kummissjoni jenfasizzaw li t-trasparenza tas-swieq agrikoli u alimentari hija element ewlieni ta' katina tal-provvista agrikola u alimentari li tiffunzjona tajjeb, sabiex l-ghazliet tal-operaturi ekonomiċi u l-awtoritajiet pubbliċi jkunu aktar imnebbha kif ukoll biex jiġi faċilitat il-fehim tal-operaturi dwar l-iżviluppi tas-suq. Il-Kummissjoni hija mhegga tkompli l-hidma li qiegħda twettaq biex tissaħħaħ it-trasparenza tas-suq fil-livell tal-UE. Dan jista' jinkludi t-tishih tal-hidma fuq l-osservatorji tas-suq tal-UE u t-titjib tal-ġbir ta' data statistika meħtieġa għall-analiżi ta' mekkaniżmi ta' formazzjoni tal-prezzijiet tul il-katina tal-provvista agrikola u alimentari.